

Pluimveefokbedrijf Mts. van Gemert en Mts. Meevis-Jorissen te Nederweert

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

5 juli 2007 / rapportnummer 1698-60

INHOUDSOPGAVE

1. HOOFDPUNTEN.....	1
2. TOELICHTING.....	2
2.1 Fijn stof	2
2.2 Invulling MMA en argumentatie voorkeursalternatief.....	2
2.3 Significante gevolgen voor Weerterbos	4

BIJLAGEN

1. Projectgegevens
2. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. HOOFDPUNTEN

Pluimveebedrijf W. van Gemert BV, F. van Gemert en maatschap Meevis-Jorissen zijn voornemens aan de Stertendijk te Nederweert een nieuw pluimveeopfokbedrijf op te richten met een capaciteit van 210.000 opfokhennen. Hiervoor wordt een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd, waarvoor de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) wordt doorlopen. Dit advies bevat het oordeel over de kwaliteit van het milieueffectrapport (MER) inclusief de aanvullende informatie die tussentijds is verstrekt¹.

De Commissie concludeert dat op twee punten het MER en de aanvulling onvoldoende informatie geeft voor een besluit over de vergunningaanvraag. De volgende informatie ontbreekt:

- een kwantitatieve onderbouwing of kan worden voldaan aan de normering voor fijn stof in het Besluit Luchtkwaliteit 2005;
 - een kwantitatieve vergelijking van de effecten van het MMA met het voorkeursalternatief.
- De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming over de vergunningaanvraag alsnog **kwantitatief**
- te onderbouwen dat het voornemen voldoet aan het BLK 2005;
 - effecten van het MMA te vergelijken met die van het voorkeursalternatief.

Het MER bevatte daarnaast onduidelijkheden over de gevolgen van het initiatief voor het Weerterbos, een Natura 2000 gebied. De aanvulling op de MER gaat voldoende in op

- de geconstateerde discrepantie in de hoogte van de achtergrondconcentratie;
- de significantie van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied het Weerterbos, zowel op de hoeveelheid depositie als op de significantievraag.

De Commissie constateert dat op dit moment nog niet duidelijk is of de generieke benadering van het Toetsingskader Ammoniak en Natura 2000 gebieden zich verhoudt tot de eisen die de Natuurbeschermingswet stelt aan vestiging van individuele bedrijven. Het zichtbaar maken van beide invalshoeken is volgens de Commissie noodzakelijk om een goede afweging te kunnen maken over de vergunbaarheid van een initiatief. De Commissie constateert dat in dit MER plus aanvulling aan beide invalshoeken voldoende invulling wordt gegeven.

¹ Bijlage 1 geeft informatie over de procedure en de werkwijze van de Commissie.

2. TOELICHTING

2.1 Fijn stof

MER

Het MER stelde (par 9.6) dat op dit moment kennis over de invloed op luchtkwaliteit ontbreekt en de invloed van de fijn stof concentratie vanuit de landbouw beperkte invloed heeft. De Commissie was van mening dat er op dit moment meer informatie is dan in het MER gebruikt en dat de stelling dat de bijdrage vanuit de landbouw beperkt zou zijn, niet met praktijkcijfers onderbouwd kan worden. Bijdragen vanuit de landbouw tot 20% van de totale fijn stof concentraties zijn namelijk mogelijk.

Door het ontbreken van kwantitatieve gegevens over de gevolgen van het initiatief maakte het MER niet aannemelijk dat voldaan kan worden aan de eisen van Blk 2005. De Commissie onderkende dat in haar richtlijnenadvies van maart 2006 niet om kwantitatieve informatie is gevraagd. Dit laat echter onverlet dat het MER uit moet gaan van het vigerende wet- en regelgeving. Ook de reeds aanzienlijke achtergrondconcentratie van $39 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in 2003 en de te verwachten achtergrondconcentratie van $32 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in 2010 noodzaken tot een kwantitatieve benadering.

Aanvulling

In de aanvulling wordt weliswaar met behulp van het RMB model geconcludeerd dat er een uitgebreide immissie berekening nodig is. Echter de feitelijke berekening wordt niet gegeven. Volstaan wordt met het in twijfel trekken van de validiteit van het RMB model dat door gemeenten wordt gehanteerd. Aangezien sprake is van nieuw vestiging van een bedrijf zal het model echter inderdaad snel tot de conclusie moeten leiden dat een uitgebreide berekening nodig is.

■ De Commissie constateert dat een kwantitatieve onderbouwing om te kunnen voldoen aan het BLK 2005 ontbreekt en adviseert deze informatie alsnog voor de vergunningverlening te leveren.

2.2 Invulling MMA en argumentatie voorkeursalternatief

MER

Het MER gaf in de tabel in hoofdstuk 7 een opsomming van alle mogelijke stalsystemen. Systeem 2.006.201² wordt aangemerkt als MMA. Argumenten in het MER om dit systeem desalniettemin niet als onderdeel van het MMA op te nemen zijn

- het systeem is nog niet opgenomen in het Richtlijn ammoniak en veehouderij (Rav);
- voorkeur wordt gegeven aan een andere vorm van mestbewerking.

² Systeem 2.006.201: 30-35% rooster-strooisel verhouding, wekelijkse ontmesting, 0,4 m3 mestbandbeluchting, warmtewisselaar , 0.014 ammoniakemissie/dier.

Alle 6 genoemde systemen waren echter inmiddels in de Rav (24 oktober 2006) opgenomen. Het argument om systeem 2006.201 niet mee te nemen omdat het niet is opgenomen in het Rav, was daarmee komen te vervallen.

Bij het MMA werd de mogelijkheid besproken van een chemische luchtwasser en beluchting van de mest met voorverwarmde buitenlucht.

Toepassing van een chemische luchtwasser leidt tot een aanzienlijke reductie in de ammoniak, stof en geur emissie. Het MER berekende de kosteneffectiviteit voor de verwijdering van ammoniak en fijn stof en kwam tot de conclusie dat een chemische luchtwasser niet kosteneffectief is. Bij de voorgestelde luchtwasser is echter niet uitgegaan van reële actuele cijfers voor het energieverbruik van een luchtwasser. De luchtwassers leveranciers hebben juist de laatste jaren allerlei verbetering doorgevoerd, om de energiekosten te beperken.

Het gaat bij dit initiatief om een relatief kleine hoeveelheid mest. Naar de inschatting van de Commissie kan directe afvoer van mest een gunstiger milieueffect hebben en zou directe afvoer om die reden bij de ontwikkeling van het MMA in beschouwing genomen moeten worden.

Aanvulling

De aanvulling onderkent dat systeem 2.006.201 als MMA moet worden aangemerkt. Uitgaande van de emissiefactoren zoals opgenomen in het Rav betekent dit voor het MMA een ammoniakemissie per dier van 0,014 kg NH₃/dierplaats/per jaar vergeleken met een ammoniakemissie van 0.030 bij het voorkeursalternatief (E.1.8.2.). Bij de effectbeschrijving wordt volstaan met de formulering dat de feitelijke ammoniakemissie van het voorkeursalternatief mogelijk ongeveer gelijk zal zijn aan het systeem dat als MMA moet worden aangemerkt.

De aanvulling geeft een inschatting van de maximaal haalbare reductie bij het voorkeursalternatief. Hierbij is uitgegaan van de systemen zoals die nu zijn opgenomen in de Rav, aangevuld met informatie uit studies naar het vaker afdraaien van mestbanden en het toepassen van meer beluchting. In de aanvulling wordt weliswaar verwezen naar studies maar worden geen concrete getallen gegeven terwijl deze wel gegeven kunnen worden. De verwachting die in de aanvulling wordt uitgesproken, dat het voorkeursalternatief voldoet aan normen, doet niet af aan het feit dat hiervoor een concrete onderbouwing gegeven moet worden.

Voor de vergunningverlening is daarnaast het volgende van belang. De ammoniakemissiefactoren zoals opgenomen in het Rav, zijn afgeleid van het legkippensysteem of gemeten aan feitelijke stallen. Van deze waarden dient bij berekeningen in het kader van vergunningverlening te worden uitgegaan. Een andere werkwijze van een ondernemer maakt deze emissiefactor niet anders. Om een afgewogen keuze tussen het voorkeursalternatief en het MMA te kunnen maken blijft een berekening van de ammoniakemissie op basis van ammoniakemissiefactoren van zowel voorkeursalternatief als MMA conform het Rav noodzakelijk. De Commissie adviseert derhalve deze alsnog te geven.

De aanvulling baseert de kosten van luchtwassers op gegevens van het KWIN. Onduidelijk is van wanneer deze gegevens dateren. De ontwikkelingen gaan dermate snel dat navraag bij een leverancier het meest actuele beeld geeft. De investeringskosten van een luchtwasser zijn volgens de aanvulling € 3,70. Deze kosten worden aangemerkt als extra kosten voor het MMA ten opzichte van de kosten die behoren bij het voorkeursalternatief. Echter om een zuiver beeld van de kosteneffectiviteit van het MMA t.o.v. het voorkeursalternatief te

kunnen geven, dienen de kosten van de luchtwassers afgezet te worden tegen de kosten die in het voorkeursalternatief worden gemaakt om de ammoniak- en fijn stof emissie te beperken.

De extra kosten hangen af van waarmee vergeleken wordt. Voor opfokleghennen is dit traditionele grondhuisvesting. Een volièrestal met beluchting kan goedkoper uit vallen omdat meer dieren per m² staloppervlak gehouden kunnen worden. Wordt vergeleken met een volièrestal zonder beluchting, dan betekent dit wel extra kosten voor reductie van ammoniak, namelijk de elektriciteitskosten voor de beluchting. Voor fijn stof is er in beide situaties geen verschil in emissie, dus ook geen kosten voor reductie. Wordt een luchtwasser toegepast op een volièrestal, dan brengt dit altijd extra investeringen en kosten met zich mee. Met een dergelijke vergelijking voorzien van kwantitatieve gegevens, wordt meer inzicht gegeven in het effect van de investeringen.

2.3 Significante gevolgen voor Weerterbos

MER

Het MER bevatte onduidelijkheden over de gevolgen van het initiatief voor het Weerterbos, een Natura 2000 gebied.

- Op pagina 17 wordt een kritische depositiewaarde gemeld van 2.000 mol/ha/j; pag. 22 meldt in het kader een kritische depositiewaarde van resp 360-700 (zwakgebufferde vennen) en 500-1100 mol/ha/j (droge heide).
- Pagina 17 meldt voor het jaar 2000 een achtergrondconcentratie van 4.286 mol/ha/j; in het kader op pag 22 wordt een achtergronddepositie genoemd van 2.860 mol/ha/j; beschikbare recente cijfers voor 2004 ontbreken.

De heersende achtergrond depositie ligt reeds ver boven de kritische depositiewaarde. Iedere toename van de depositie moet dan aangemerkt worden als significant. Het MER is hier onduidelijk over. In het kader op pag 22 wordt gesteld dat iedere toename negatieve effecten heeft en dat uit nader onderzoek zal moet blijken of sprake is van significantie gevolgen. Op pag. 17 wordt gesteld dat geen sprake is van significante effecten omdat: *de toename van de ammoniakdepositie slechts 0,465% van de kritische depositiewaarde bedraagt*". Dit is een onjuiste benadering omdat men er hierbij van uit is gegaan dat men achtergronddepositie en kritische depositiewaarden rechtstreeks met ammoniakdepositie kan vergelijken. De achtergronddepositie en kritische depositie waarden worden uitgedrukt in mol N_{totaal} per ha per jaar en de ammoniakdepositie wordt uitgedrukt in mol H⁺(zuur) per ha per jaar. Deze eenheden kunnen dan niet gedeeld worden op elkaar zoals in het MER wordt gedaan.

Aanvulling

De aanvulling concludeert dat geen exacte duidelijkheid kan worden gegeven over de hoogte van de depositie omdat deze niet te berekenen valt. De afstand is groter dan 3.100 m en de oude generieke formules zijn daarbij inderdaad onbruikbaar. De conclusie dat de depositie op het Natura 2000 gebied met de oude berekeningswijze in ieder geval lager is dan 2,8 mol op het Weerterbos, acht de Commissie juist. Wel is het middels een verspreidingsmodel³ mogelijk

³ Het Ministerie van LNV geeft binnenkort een digitale versie uit van een verspreidingsmodel waarmee de depositie te berekenen is op de kwetsbare gebieden en de Natura 2000 gebieden.

specifieke berekeningen uit te voeren, die rekening houden met de situatie ter plaatse. Ook in deze berekeningen zal de extra depositie op het Weerterbos in de orde van grootte liggen van één of enkele molen. Deze constatering voldoet voor de significantiediscussie.

De aanvulling concludeert dat er door het plan Sterrendijk sprake is van een toename van de ammoniakdepositie op kwetsbare natuurgebieden. Deze toename als gevolg van het voornemen is in de aanvulling als acceptabel aangeduid. De aanvulling refereert daarbij naar het recente toetsingskader van LNV i.s.m. IPO en VNG, waarin is opgenomen dat een toename van de ammoniakdepositie op Natura 2000 gebieden is toegestaan mits deze toename minder bedraagt dan 5% van de kritische depositiewaarde. Daarbij wordt er van uitgegaan dat een toekomstige generieke afname van de ammoniakdepositie door beëindiging van bedrijven en verbetering van technieken, ruimte biedt voor vestiging van nieuwe bedrijven. Op dit moment is echter nog niet duidelijk, hoe een dergelijke generieke benadering zich verhoudt tot de eisen die de Natuurbeschermingswet stelt aan vestiging van individuele bedrijven. Het zichtbaar maken van beide invalshoeken is volgens de Commissie noodzakelijk om een goede afweging te kunnen maken over de vergunbaarheid van een initiatief.

Op basis van de jurisprudentie kan volgens de Commissie geconcludeerd worden dat bij achtergrondconcentraties (ver) boven de kritische depositiewaarde elke verhoging door een vestiging van een individueel bedrijf al te veel is en dus significant, ook 1 mol extra.

Op dit punt ontbreekt op zich geen feitelijke informatie meer. Resteert is de constatering dat uitsluitend toetsing aan het Toetsingskader Ammoniak en Natura 2000 gebieden niet voldoende is en daardoor risico's met zich meebrengt. Ook moet worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet die eisen stelt aan individuele bedrijven.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Pluimveebedrijf W. van Gemert Maatschap F. van Gemert en Maatschap Meevis-Jorissen

Bevoegd gezag: Het College van burgemeester en wethouders van gemeente Nederweert

Besluit: Vergunningverlening ingevolge de Wet milieubeheer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0

Activiteit: Oprichten van een pluimvee opfokbedrijf voor 210.000 opfokken-nen

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumom-standigheden of te onderzoeken alternatieven. *[pm verwijzen naar bijlage of naar website]*

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in "Het Weekblad voor Nederweert": 12 januari 2006

aanvraag richtlijnenadvies: 11 januari 2006

ter inzage legging startnotitie: 12 januari 2006

richtlijnenadvies uitgebracht: 16 maart 2006

richtlijnen vastgesteld: 28 maart 2006

kennisgeving MER in: "Het Weekblad voor Nederweert": 11 januari 2007

aanvraag toetsingsadvies: 11 januari 2007

ter inzage legging MER: 12 januari 2007

toetsingsadvies uitgebracht: 5 juli 2007

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een vol-waardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige te-kortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het be-voegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. H.H. Ellen

ing. M.Pijnenburg

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

ir. V.J.H.M. ten Holder

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Stichting rechtsbijstand namens Van Werde-Steijvers, Tilburg
2. J.W.P.C. Hartjes, H.M. Vaes, Fam. Douven, H.F.G. Michiels, Nederweert

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Pluimveefokbedrijf
Mts. van Gemert en Mts. Meevis-Jorissen te Nederweert**

Pluimveebedrijf W. van Gemert BV, F. van Gemert en maatschap Meevis-Jorissen zijn voornemens aan de Stertendijk te Nederweert een nieuw pluimveeopfokbedrijf op te richten met een capaciteit van 210.000 opfokhennen. Hiervoor wordt een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd, waarvoor de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) wordt doorlopen. Dit advies bevat het oordeel over de kwaliteit van het milieueffectrapport (MER)

ISBN: 978-90-421-2077-8